

РЕШЕНИЕ

№ 81

гр. София, 04.09.2019 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховен касационен съд на Република България, Второ наказателно отделение, в публично заседание на двадесет и девети март две хиляди и деветнадесета година
в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕЛЕНА АВДЕВА

ЧЛЕНОВЕ: ТАТЯНА КЪНЧЕВА

БИЛЯНА ЧОЧЕВА

при секретаря Кр. Павлова и в присъствието на прокурора К. Иванов изслуша докладваното от съдия ЧОЧЕВА наказателно дело № 207 по описа за 2019 г. и за да се произнесе взе предвид следното:

Касационното производство е образувано на основание чл. 346, т. 1 от НПК по жалби на служебния защитник на подсъдимия М. Г. Х. – адв. П. Г., на повереника на гражданския ищец и частен обвинител С. Ю. М. – адв. М. Ч., на адв. Д. Г. – повереник на гражданския ищец и частен обвинител Г. Р. М. и по саморъчно изготвена жалба от гражданския ищец и частен обвинител Ю. И. Х. против въззивно решение № 7/15.01.2019 г. на Пловдивския апелативен съд, първи наказателен състав, постановено по ВНОХД № 556/2018 г., с което е била изменена присъда № 13/03.09.2018 г. по НОХД № 109/2018 г. на Кърджалийския окръжен съд.

В касационната жалба на адв. Г. е развит довод за наличие на явна несправедливост на наложеното на подсъдимия М. Х. наказание за извършеното престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, т. 5, т. 6 и т. 8 във вр. с чл. 115 от НК. Твърди се, че при възприет от долните

инстанции идентичен баланс на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, въззивният съд неоснователно е утежнил наказателно-правното положение на подсъдимия. Оплакване е направено и досежно размера на уважените граждански искиове, несъобразен, според защитата с критериите за справедливост по чл. 52 от ЗЗД. Съответна на развитите доводи е и отправената към касационната инстанция претенция за намаляване размера на наложеното на подсъдимия наказание лишаване от свобода под средния размер, както и за редуциране размера на присъдените на гражданските ищци обезщетения за неимуществени вреди.

В жалбата на адв. Ч. са релевирани касационните основания по чл. 348, ал. 1, т. 1 и т. 3 от НПК. Нарушението на закона се твърди да е допуснато поради отхвърлянето на гражданските искиове до пълния им предявен размер като резултат от недостатъчно отчитане на болезнените преживявания на гражданския ищец и частен обвинител Садет М., майка на пострадалото дете. Явната несправедливост на наложеното на подсъдимия наказание е обоснована с изключителната тежест на деянието, разкриваща най-висока степен на обществена опасност на дееца и невъзможността определеното му за срок от двадесет и пет години лишаване от свобода да му въздейства поправително. Поради това исканията към касационната инстанция са за определяне на наказание лишаване от свобода в размер на тридесет години и уважаване на гражданската претенция в пълния и предявен размер.

Идентични доводи са развити и в касационната жалба, подадена от адв. Г. Заявеното основание за касационна проверка по чл. 348, ал. 1, т. 1 от НПК е подкрепено с довод за нарушение на чл. 52 от ЗЗД, допуснато при определяне на обезщетението за неимуществени вреди, претърпени от гражданския ищец и частен обвинител Г. М. Като неотчетени в достатъчна степен се сочат претърпените от него страдания в качеството му на родител, лишен от възможността да отгледа детето си. Наложено на подсъдимия наказание частният обвинител намира за явно несправедливо по смисъла на чл. 343, ал. 1, т. 3 от НПК поради значителното занижаване на размера му. Претендира се, че съдът е следвало да определи наказание доживотен затвор без замяна, което поради проведеното съкратено съдебно следствие пред първоинстанционния съд да бъде заменено с лишаване от свобода за срок от тридесет години.

Същите съображения за материална незаконосъобразност в гражданскоосъдителната част на обжалваното решение и за явна несправедливост на наложената на подсъдимия санкция са развити и в касационната жалба на частния обвинител Ю. Х. Съответни на тях са и исканията за увеличаване на наказанието и уважаване размера на гражданския иск до пълния му предявен размер.

В с.з. пред ВКС подсъдимият и защитникът му поддържат жалбата по изложените в нея съображения.

Гражданските ищци и частните обвинители С. М. и Г. М. поддържат лично и чрез поверениците си - адв. Ч. и адв. Г., подадените касационни жалби, като молят да бъдат уважени. Последният поддържа жалбата и на гражданския ищец и частен обвинител Ю. Х., като настоява за уважаването и.

Прокурорът от ВКП намира за основателни единствено жалбите на частните обвинители и граждански ищци, като предлага касационната инстанция да се произнесе съобразно с правомощията си по чл. 354, ал. 3 от НПК.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, намери следното:

С присъда № 13/03.09.2018 г., постановена по НОХД № 109/2018 г., Кърджалийският окръжен съд е признал подсъдимия М. Г. Х. за виновен в извършването на престъпление по чл. 170, ал. 2 във вр. с ал. 1 във вр. с чл. 58а, ал. 1 във вр. с чл. 54, ал. 1 от НК, за което го е осъдил на наказание лишаване от свобода за срок от една /1/ година и четири /4/ месеца.

С присъдата подсъдимият М. Г. Х. е бил признат за виновен и в извършването на престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, т. 5, т. 6 и т. 8 във вр. с чл. 115 във вр. с чл. 58а, ал. 2 и ал. 3 във вр. с чл. 54, ал. 1 от НК, за което е бил осъден на наказание лишаване от свобода за срок от двадесет и две /22/ години. На основание чл. 23, ал. 1 от НК съдът е определил на подсъдимия М. Х. едно общо най-тежко наказание лишаване от свобода за срок от двадесет и две /22/ години, което е увеличил на основание чл. 24 от НК с една година, и е постановил същото на основание чл. 57, ал. 1, т. 2, б. „а” от ЗИНЗС да бъде изтърпяно при първоначален „строг” режим. На основание чл. 59, ал. 1 и ал. 2 от НК съдът е приспаднал от наложеното на подсъдимия наказание времето, през което същия е бил задържан за срок

до 72 часа по реда на НПК и времето, през което спрямо него е била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“.

Със същата присъда Кърджалийският окръжен съд е осъдил М. Г. Х. да заплати обезщетение за претърпените от престъплението по чл. 116, ал. 1, т. 4, т. 5, т. 6 и т. 8 във вр. с чл. 115 от НК неимуществени вреди на С. Ю. М. и Г. Р. М. в размер на по сто и петдесет хиляди /150 000/ лв., а на Ю. И. Х. – в размер на сто хиляди /100 000/ лв. ведно със законната лихва върху тези суми и държавната такса върху уважената част на гражданските искове в размер на шестнадесет хиляди /16 000/лв. , като е отхвърлил гражданските искове на първите двама, предявени до размера на петстотин хиляди /500 000/ лв. и гражданският иск, предявен от Ю. Х. до размера на триста хиляди /300 000/лв.

С присъдата съдът се е произнесъл по веществените доказателства и по направените в досъдебната и съдебната фаза на производството разноси, като ги е присъдил в тежест на подсъдимия.

Сезиран с въззивен протест и жалби от подсъдимия и частните обвинители, с атакуваното понастоящем въззивно решение № 7/15.01.2019 г. , постановено по ВНОХД № 556/2018 г. Пловдивският апелативен съд е изменил първоинстанционната присъда, като е увеличил наложеното на М. Г. Х. наказание за престъплението по чл. 116, ал. 1, т. 4, т. 5, т. 6 и т. 8 във вр. с чл. 115 от НК на двадесет и пет /25/ години лишаване от свобода и на основание чл. 23, ал. 1 от НК му е наложил едно общо най.- тежко наказание в размер на двадесет и пет /25/ години лишаване от свобода, като е отменил присъдата на Кърджалийския окръжен съд в частта по приложението на чл. 24 от НК.

Касационните жалби са неоснователни.

По доводите за явна несправедливост на наказанието, изтъкнати както в жалбата на подсъдимия, така и в тези на частните обвинители:

Производството пред първата инстанция е протекло по реда на глава двадесет и седма от НПК, след като подсъдимият М. Х. е признал изцяло фактите, изложени в обстоятелствената част на обвинителния акт и се е съгласил да не се събират доказателства за тях. Разглеждането на делото по посочената диференцирана процедура изключва по закон налагането на най-тежкото наказание, каквото е доживотният затвор без право на замяна. Съобразно с разпоредбата на чл. 373, ал. 2 от НПК, съдът е длъжен да определи наказанието при условията на чл. 58а от НК, което е и сторено от долните инстанции при

стриктно спазване на материално-правните норми и дадените с Тълкувателно решение № 2/19.06.2015 г. по т. д. № 2/2015 г. на ОСНК задължителни указания. В т. 1 от мотивите и диспозитива на последното е прието становището, че след провеждане на съкратено съдебно следствие по реда на чл. 371, т. 2 от НПК и при наличието на алтернативни санкции от три наказания: - доживотен затвор без замяна, доживотен затвор и лишаване от свобода, съдът не може да наложи най-тежкото от тях (доживотен затвор без замяна), защото има забрана за това, а определя следващото по-леко наказание от посочените алтернативи - доживотен затвор, което индивидуализира по реда, указан в чл. 58а, ал. 2 – 3 от НК. В принципен план изборът на доживотния затвор като най – подходящо наказание е въпрос от една страна на преценка за изключителна тежестта на извършеното престъпление, надхвърляща тази, посочена в дефиницията по чл. 93, т. 7 от НК, а от друга е резултат от направен извод за изключително висока лична обществена опасност на дееца и невъзможност по отношение на него целите на наказанието по чл. 36 от НК да бъдат постигнати с налагането на друго по вид наказание. В конкретния случай замяната на доживотния затвор с наказание лишаване от свобода е извършена в предвидените санкционни рамки на престъпление по чл. 116, ал. 1, т. 4, т. 5, т. 6 и т. 8 във вр. с чл. 115 от НК от 15 до 30 години. Настоящият касационен състав не споделя възражението на страните за явна несправедливост на така наложеното на подсъдимия наказание, както поради развития довод за неговата прекомерност, така и поради изложените съображения за неговата заниженост. На л. 18 – 20 от обжалваното решение Пловдивският апелативен съд е аргументирал подробно виждането си за изключителната тежест на извършеното от подсъдимия деяние и личната му висока степен на обществена опасност. В пълен обем и с оглед значението им за определяне наказателната отговорност на М. Х. са отчетени всички смекчаващи и отегчаващи вината му обстоятелства. От първата категория са чистото му съдебно минало, трудовата му ангажираност, добрите му характеристични данни, личностните му особености и оказаното съдействие на разследващите органи за разкриване на престъплението. От втората категория – наличието на няколко квалифициращи деянието обстоятелства – по т. 4, т. 5, т. 6 и т. 8 на чл. 116 от НК, безусловно завишаващи степента на обществена опасност както на деянието, така и на дееца, близките роднински отношения между дееца и пострадалата, изпитвала обич, привързаност и доверие към подсъдимия, неин първи братовчед, както и опитът му да

инсценира грабеж непосредствено след извършване на убийството. При този баланс на смекчаващи и отегчаващи отговорността обстоятелства, въззивният съд е направил законосъобразен извод, че за поправянето на подсъдимия е необходимо наложено му от първоинстанционния съд наказание да бъде увеличено на двадесет и пет /25/ години. Изложените от Пловдивския апелативен съд в тази връзка съображения се споделят напълно, поради което и не следва да бъдат преповтаряни в тяхната цялост.

По доводите на страните относно размерите на гражданските искиове:

Липсват основания за ревизия на присъдените обезщетения за неимуществени вреди, както в посока на увеличаването им, така и за намаляването им, съобразно претенциите на защитата и на частното обвинение. Направеното от подсъдимия чрез защитата бланкетно искане за намаляване размерите на уважените граждански искиове поради тяхната несправедливост следва да остане без отговор. Касационната инстанция многократно е указвала, че липсата на конкретни съображения в подкрепа на заявените касационни основания я лишава от предмет на проверка и възможност за произнасяне.

Без уважение следва да бъде оставена претенцията на С. М., Г. М. и Ю. Х. за уважаване на предявените от тях граждански искиове до пълния им размер. Размерът на обезщетението при непозволено увреждане, съобразно чл. 52 от ЗЗД се определя по справедливост. Безспорно, жестоката и насилствена смърт на седемгодишното дете е причинило на близките му дълбока травма, стрес, значителни болки и страдания, с които ще живеят и занапред, лишени от възможността да го отгледат. Разбираемо е и това, че за гражданските ищци и частни обвинители тази загуба не може да бъде репарирана по никакъв начин. Изискването за справедливост при присъждане на обезщетение за неимуществени вреди налага да бъде направен баланс между действително претърпените в резултат на деликта вреди и паричното измерение, което следва да бъде определено за тяхната обезвреда. Въззивният съд правилно е оценил значимите за ангажиране на гражданската отговорност на подсъдимия М. Х. обстоятелства. В този смисъл и доколкото по делото не са били събрани доказателства за значителни неимуществени вреди, надхвърлящи обичайните такива от загуба на родно дете и внуче, гражданските искиове законосъобразно са били отхвърлени до пълния им размер. По тези съображения ВКС отчита присъденото на гражданските ищци обезщетение за справедливо по размер,

тъй като съответства на претърпените от тях значителните болки и страдания от смъртта на пострадалата Д. М.

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав намери, че не са налице сочените касационни основания и въззивното решение следва да бъде оставено в сила.

С оглед това и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 от НПК, Върховният касационен съд, второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 7/15.01.2019 г. на Пловдивския апелативен съд, първи наказателен състав, постановено по ВНОХД № 556/2018 г.

Решението не подлежи на обжалване и протестиране.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.